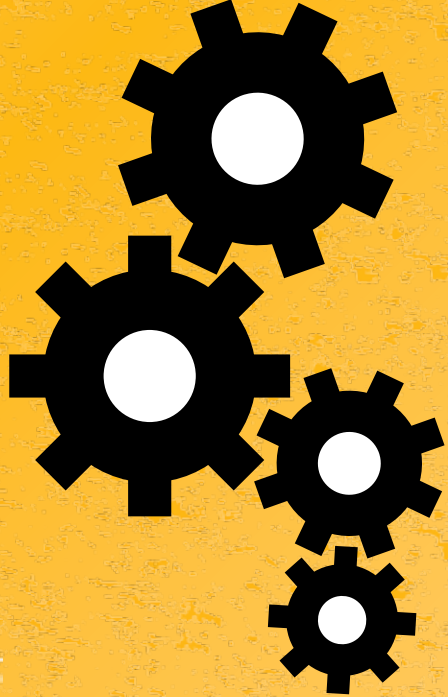

99 SORUDA

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ REHBERİ

GYODER

Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği

ÖNSÖZ

Yayınlayan

GYODER - Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği İktisadi İşletmesi
Cumhuriyet Cad. Pegasus Evi No. 48
Zemin Kat C, Elmadağ, 34367 Taksim,
İstanbul
T. 0212 282 5365 F. 0212 282 5393

Yazar

**Dr. İbrahim OĞUR, E. Baş İş Müfettişi,
Mimar**

Tasarım

Sirkus Yayıncılık
Rumeli Cad. İtir Sok. 3/2
Nişantaşı, Şişli, İstanbul
T. 0212 225 4252

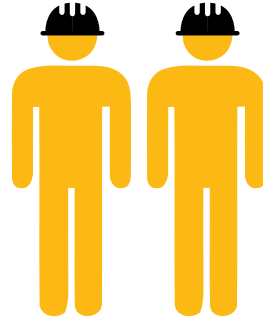
Baskı

Merve Grafik
2. Matbaacılar Sitesi, Litros Yolu
D: Zb-23 Topkapı, İstanbul
T. 0212 612 1013

Tüm Hakları Saklıdır. 2015

GYODER - Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği İktisadi İşletmesi
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

“99 Soruda İş Sağlığı ve Güvenesi Rehberi”
Nisan 2015'te 2.000 adet basılmıştır.

Sağlık ve güvenlik önlemlerinin uygulanmasının pahalı olması, zaman alması veya karmaşık olması gerekmez; tam tersine, daha güvenli ve etkin çalışma usulleri çoğu kez masraflarınızı düşürebilir; ama daha da önemlisi, bu tür önlemler hayat kurtarabilir.

Uzmanlarımız tarafından yapılan çalışma sonucunda, “99 Soruda İş Sağlığı ve Güvenliği” başlığı altında toplanmış bu kitapta sık rastlanan kazalara ve sağlık bozukluklarına yol açan nedenler açıklanmakta, yönetici konumunda olan arkadaşlarımıza yasal yükümlülüklerimiz hatırlatılmakta ve uygulamada en çok karşılaşılan soruların cevapları verilmektedir.

01

**Neden sağlık ve g#venlik ile ilgili konulara devlet m#dahale etmektedir?
 #alışma hayatı ile ilgili yasal d#zenlemeler hangileridir?**

Yaşam hakkı her Őeyin #zerindedir. Bu bağlamda bize emanet edilen #alışanlarımızın sağlığını korumak ve g#venliğini sağlamak, hem vicdani hem de yasal bir sorumluluktur. Buradan hareketle; herkesin kendini veya başkalarını tehlikeye sokmaması gerektiğini belirten kurallar vardır. İlgili yasaların işlevi de #alışanları, iş yerlerinin i#erdiği tehlikelere karşı korumaktır.

#alışma hayatı ile ilgili başta Anayasa olmak #zere, bir#ok yasal d#zenleme bulunmaktadır. #alışma hayatını doğrudan ele alan d#zenlemeler 4857 sayılı “İş Kanunu” ile 6331 sayılı “İş Sağlığı ve G#venliği Kanunu”dur.

02

4857 Sayılı İş Kanunu ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun amaç ve kapsamı nedir?

4857 Sayılı İş Kanunu'nun çıkarılış amacı; işverenler ile herhangi bir iş sözleşmesine dayalı olarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumlulukları düzenlemektir. Bu kanun, 4. maddesinde "İstisnalar" başlığı altında yer alan iş yerleri dışındaki iş yerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilere, faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

6331 Sayılı Kanun, çalışan sayısı ve faaliyet konularına bakılmaksızın kamu ve özel sektöre ait tüm iş yerlerini kapsar.

03

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ne zaman yürürlüğe girdi? Kapsamında gayrimenkul sektörü de var mıdır? Varsa çerçevesi nedir?

1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, aşağıda yer alan tarihler içerisinde kısmi kapsamlı olarak uygulamaya girmiştir. Bu kademelendirmeye göre; ilk olarak yasa özel sektör iş yerleri bakımından 50 ve daha fazla işçi çalıştıran iş yerleri ile sınırlı olmak üzere, altı ay sonra tüm hükümleriyle yürürlüğe girmiştir. 50'den az işçi çalıştıran tehlikeli ve çok tehlikeli özel sektör iş yerleri bir yıl sonra yasanın kapsamına alınmıştır. 50'den az işçi çalıştıran az tehlikeli iş yerleriyle kamu sektörüne ait iş yerleri ise; iki yıl sonra tüm hükümleriyle yasanın etki alanına girecektir.

Kanunun yürürlüğe giriş tarihleri:

- 50'nin üzerindeki tüm iş yerleri ve işler için; 1 Ocak 2013
- 50'nin altında çok tehlikeli ve tehlikeli işler için; 1 Ocak 2014
- 50'nin altında az tehlikeli işler için; 1 Temmuz 2016
- Kamu iş yerleri için; 1 Temmuz 2016

04

Yapı işlerini ilgilendiren İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı'nda hangi yönetmelikler mevcut?

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği
- Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik
- Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik
- Tozla Mücadele Yönetmeliği
- Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
- Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

- Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
- İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki ve Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
- Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
- Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik
- Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği
- Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik
- Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
- Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik
- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik
- İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği
- İş yerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik
- İş yeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik

05

İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın uygulanmasını kim sağlar?

Kamu adına; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile İl İş Teftiş Kurulu bünyesinde bulunan iş müfettişleri ile özel kurum adına; iş yeri bünyesinde oluşturulmuş İş Sağlığı ve Güvenliği Birimleri ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş OSGB'ler.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

06

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetimlerinde sizden neler istenebilir?

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yapılacak teftişlerde aşağıdaki konularda bilgi ve belgeler istenebilir:

- Çalışanlarınızın işe giriş ve aralıklı sağlık muayene raporları
- Çalışanlarınızın iş sağlığı güvenliği eğitim belgeleri
- Risk değerlendirme raporu
- Acil durum planı
- Tahliye planı
- Sağlık güvenlik planı
- İSG talimatları
- Çalışanlarınızın diplomaları, ehliyetleri, sertifikaları, ustalık belgeleri
- Personel özlük dosyaları
- Makinaların, tesisatların muayeneleri ve sicil kartları
- Kimyasal maddelerin malzeme güvenlik bilgi formları
- Sağlık güvenlik uyarı işaretleri
- İşyerinde asılı olması gereken belgeler
- İSG Katip Sistemi üzerinden yapılan uzman ve hekim bildirim sözleşmelerinin imzalı halleri
- Aylık iş sağlığı ve güvenliği kurul toplantı notları
- İş sağlığı ve güvenliği tespit öneri defteri
- Yapı işleri başlamadan önce ÇSGB İl Müdürlüklerine bildirilmesi gereken ön bildirim formu
- Bu konularda eksikler tespit etmeleri halinde idari para cezaları uygulayabilirler.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

07

“Tehlike” ve “iş yeri tehlike” sınıfı nedir? Nasıl belirlenir?

Tehlike; iş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya iş yerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelidir.

Tehlike sınıfı; iş sağlığı ve güvenliği açısından yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanı, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları ile ilgili diğer hususlar dikkate alınarak iş yeri için belirlenen tehlike grubudur.

Tehlike, İş Sağlığı ve Güvenliği Tehlike Sınıfları Tebliği'nde iş yerleri NACE kodlarına göre sınıflandırılmıştır.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

08

Hangi faaliyetler yapı işine girer ve yapı işleri hangi tehlike sınıfında yer almaktadır?

Yapı alanı; yapı işlerinin yürütüldüğü alandır. Aşağıdaki faaliyetlerin tümü, yapı işi kapsamındadır:

- Kazı, yarma ve doldurma işleri
- Hafriyat
- İnşa
- Prefabrike elemanların inşası ve sökümü
- Montaj işleri
- Değiştirme ve donatma
- Tadilatlar
- Yenileme
- Tamir
- Söküm
- Yıkım
- Restorasyon
- Bakım, boyama ve temizleme
- Drenaj
- Sabit ve hareketli makine ve tesisleri kullanma

Ülke geneli bakımından da tüm sektörler içerisinde meydana gelen ölümlü iş kazalarının %30'u, yapı sektöründe toplanmaktadır. Bu nedenle yapı sektörü, 6331 Sayılı Kanun uyarınca "çok tehlikeli işler" sınıfına alınmıştır.

09

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, işverenlere ne gibi yükümlülükler getirmektedir?

Bu kanun, işverenler için pek çok yükümlülük getirmiştir. Bunları aşağıdaki başlıklar altında toplayabiliriz:

- Mesleki risklerin önlenmesi
- Çalışanlara eğitim ve bilgi verilmesi
- Çalışanların sağlık gözetiminin periyodik olarak yapılması
- Tüm sağlık ve güvenlik şartlarının sağlanması
- İşe uygun personel çalıştırılması
- İş sağlığı ve güvenliği organizasyonunu yapmak
- Risk değerlendirmesinin yapılması
- Acil durum planlarının hazırlanması
- Gerekli araç ve gereçleri sağlamak
- Sürekli denetim
- Uygunsuzlukların giderilmesi
- Alınan tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi

10

“İş sağlığı ve güvenliği” ne demektir; amacı nedir?

İş güvenliği; iş yerlerinde işin yürütülmesiyle ilgili olarak oluşan tehlikelerden ve sağlığa zarar verebilecek koşullardan korunmak daha iyi bir çalışma ortamı yaratmak amacıyla yapılan sistemli çalışmalardır. İş güvenliğinin amacı; doğru önlemleri alarak, insanların işte zarar görmelerini ya da hastalanmalarını önlemek ve çalışanlara tatmin edici bir çalışma ortamı sunmaktır.

11

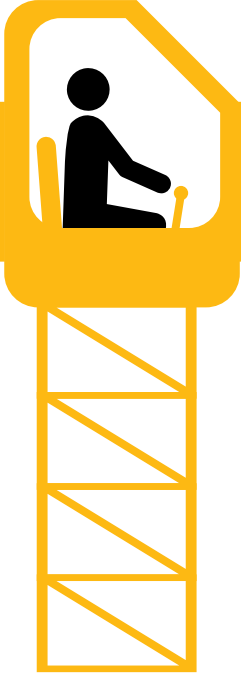
İş sağlığı ve güvenliği sorumluluk ilkesi ve sınırları nedir?

İşletmesindeki iş güvenliğinden öncelikle, şirket sahibi sorumludur. Şirket sahibi bu yükümlülüğünü yazılı olarak devretmek suretiyle, işletmedeki başka amirleri kendi sorumluluğuna dâhil edebilir. Uygun amirin seçilmesinden de şirket sahibinin yalnız kendisi yetkili ve sorumludur. Ancak bu sorumluluk, işletme ve iş yerinin tümünü sevk ve idare etmeye, işçi alıp çıkarmaya yetkili olan birinci makamdaki kişiye devredilebilir.

12

“Yapı İşleri
Yönetmeliği”
çerçevesinde
proje nedir?

Yapı işlerinin tasarımından
tamamlanmasına kadar yürütülen
bütün işler, proje kapsamına girer.

13

İş Güvenliği
Mevzuatı
uyarınca, proje
sorumlusu
kimdir?

İşveren tarafından görevlendirilen
ve işveren adına projenin
hazırlanmasından, uygulanmasından
ve uygulamanın kontrolünden
sorumlu gerçek veya tüzel kişidir.

14

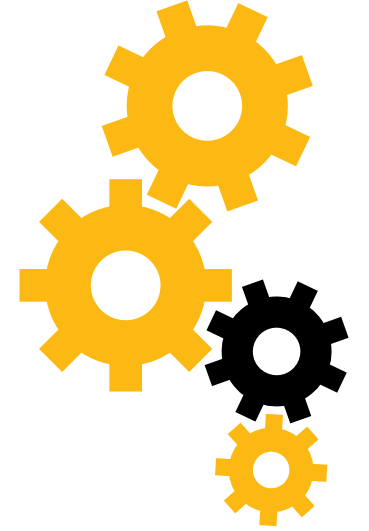
Proje sorumlusunun (koordinatör, müdür, vb.) sorumluluk kapsamı nedir?

- Organizasyon sorumluluğu
- Uygun personel seçim sorumluluğu
- Uygulama, uygulatma sorumluluğu
- Denetim ve kontrol sorumluluğu
- Bilgilendirme sorumluluğu

15

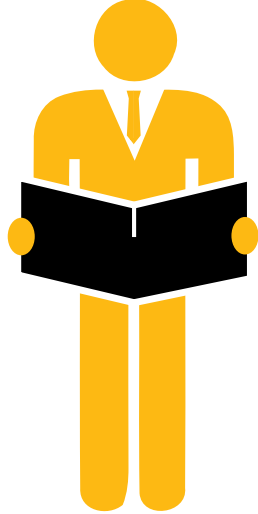
Proje sorumlusunun işyerinde sağlık ve güvenlik koordinatörü ataması, işveren ve proje sorumlusunun sorumluluğunu ortadan kaldırır mı?

İş sağlığı ve güvenliği konularında bir veya birden fazla sağlık ve güvenlik koordinatörü görevlendirilmesi; proje sorumlusunun, işveren ve alt işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

16

İş Güvenliği Mevzuatı uyarınca, sağlık koordinatörü kimdir?

Projenin hazırlık ve uygulama aşamalarında, işveren veya proje sorumlusu tarafından sorumluluk verilen, sağlık ve güvenlikle ilgili görevleri yapan gerçek veya tüzel kişi veya kişilerdir.

17

Sağlık-güvenlik koordinatörünün görevleri nelerdir?

Koordinatörlerin görevleri projenin iki safhasında ayrılır:

Proje hazırlık aşamasında;

- Sağlık ve güvenlik planını yapar.
- Sağlık ve güvenlik dosyası hazırlar veya hazırlanmasını sağlar.

Proje uygulama aşamasında;

- Risklerden korunma ilkelerinin uygulanmasını koordine eder.
- İşverenlerin gerekli tedbirleri uygulamasını, gerektiğinde kendi nam ve hesabına çalışanların korunmasını, sağlık ve güvenlik planının uygulanmasını koordine eder.
- Yapılan işteki ilerlemeleri ve meydana gelen değişiklikleri dikkate alarak; sağlık ve güvenlik planı ile dosyasında gerekli düzenlemeleri yapar veya yapılmasını sağlar.
- Yapı işlerinde güvenli bir şekilde çalışılmasını sağlamak üzere yapılması gerekli kontrolleri koordine eder.
- İzin verilen kişiler dışındakilerin yapı alanına girmesini önlemek üzere gerekli düzenlemeleri yapar.

18

Sağlık ve güvenlik planı nedir? Neden bu plan hazırlanmalıdır? Nereye ve ne zaman bildirilmesi gerekir?

Sağlık planı, muhtemel risklerin değerlendirilip yapı işi süreci boyunca sağlık ve güvenlik ile ilgili alınacak tedbirlerin, organizasyon yapısının, çalışma yöntemlerinin ve bunlara ilişkin işlerin ne zaman ve kim tarafından yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla yapı alanının tamamından sorumlu işveren veya proje sorumlusu tarafından hazırlanan veya hazırlanması sağlanan plandır.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

Yapı İşleri Yönetmeliği uyarınca işveren veya proje sorumlusu;

- Yapı işinin 30 işgününden fazla süreceği ve devamlı olarak 20'den fazla çalışan istihdam edileceği,
- İşin büyüklüğü 500 yevmiyeden fazla çalışma gerektireceği, durumlarda yapı işine başlamadan önce Yönetmeliğin ekinde olan örneğe uygun bilgileri içeren bildirim, (Ek.3) Bakanlığın ilgili çalışma ve iş kurumu il müdürlüğüne vermekle yükümlüdür. Bu bildirimde belirtilen bilgilerin yer aldığı levha, açıkça görünecek şekilde yapı alanının uygun bir yerine konulur. Gerektiğinde bu bilgiler güncellenir.

İş sağlığı ve güvenliği planı, yapı uygulaması sırasında sağlığa ve güvenliğe uygun iş koşullarının elde edilmesi için dinamik bir iş aracıdır. Bu şekilde planlanmış ve belgelendirilmiş olan bir iş sağlığı ve güvenliği uygulamasıyla yapılan faaliyetler kalıcı olarak iyileştirilmektedir. İş sağlığı ve güvenliği planı, bu sayede yapı işlerinin kazasız, sağlığa uygun, öngörülen sürelerle uygun ve düşük maliyetli olarak uygulanmasına önemli bir katkı sağlar.

19

Sağlık güvenlik dosyası nedir?

Her yapı işinde, proje süresince birbirini takip eden veya daha sonra yapılacak işler sırasında dikkate alınmak üzere sağlık ve güvenlik bilgilerini içeren sağlık ve güvenlik dosyası hazırlanması yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu dosyanın proje tamamlandıktan sonra temizlik, bakım, tadilat, yenileme, yıkım işleri gibi her türlü yapı işinin güvenli bir şekilde yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan bilgileri de içermesi sağlanır.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

20

Alt işveren çalıştırılan iş yerinde, işçilerin sağlık ve güvenliğinden kim sorumludur?

Alt işveren çalıştırılan iş yerlerinde, işveren ve alt işveren, çalıştırdıkları işçilerin sağlık ve güvenliğinin sağlanmasından müteselsil sorumludur.

21

Yapı sektöründe görevlendirilmesi gereken İSG profesyonelleri kimlerdir?

Yapı işleri, “çok tehlikeli işler” sınıfında olduğu için; çalışan sayınıza bakılmaksızın iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi çalıştırma, çalışan sayınızın 10’dan fazla olması halinde de ilaveten sağlık personeli bulundurma zorunluluğunuz bulunmaktadır.

Çalışanlarınız arasında ilgili belgeye sahip olanları görevlendirebileceğiniz gibi, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık güvenlik birimlerinden de alabilirsiniz. Ancak kendi bünyenizde çalışan görevlendirmeniz halinde, bu uzmana başka görev veremezsiniz.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 4.4.2015 Tarih ve 6645 Sayılı Kanun uyarınca; 1.1.2018 Tarihine kadar, A sınıfı belgeli iş güvenliği uzmanı yerine B sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirmiş olmanız halinde de bu yükümlülüğünüzü yerine getirmiş olursunuz.

22

Ortak sağlık güvenlik birimi nedir?

İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hizmetleri sunmak amacıyla kurulan, gerekli donanım ve personele sahip olan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlardır.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

23

İş güvenliği uzmanı (A, B, C) çalıştırılması işverenin sorumluluğunu ortadan kaldırır mı? İş güvenliği uzman ve hekimlerinin yapmış oldukları tespitlere ilişkin sorumlulukları ve çalışmalarına ilişkin korunma güvenceleri nedir?

İş sağlığı ve güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminin işyerindeki konumları iş sağlığı ve güvenliği konularında işverene rehberlik ve danışmanlık yaparak yol göstermektir. Bu bağlamda, işyeri içinden veya dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması işveren ve alt işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

Ancak uzman ve hekimler ilgili mevzuat ve teknik gelişmeleri göz önünde bulundurarak iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eksiklik ve aksaklıkları, tedbir ve tavsiyeleri belirler ve işverene yazılı olarak bildirir. Eksiklik ve aksaklıkların düzeltilmesinden, tedbir ve tavsiyelerin yerine getirilmesinden işveren sorumludur. Bildirilen eksiklik ve aksaklıkların acil durdurmayı gerektirmesi veya yangın, patlama, göçme, kimyasal sızıntı ve benzeri acil ve hayati tehlike arz etmesine rağmen, işveren tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması halinde, bu durum işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanınca, bakanlığın yetkili birimine, varsa yetkili sendika temsilcisine, yoksa çalışan temsilcisine bildirilir. Bildirim yapmadığı tespit edilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının belgesi

üç ay, tekrarında ise altı ay süreyle askıya alınır. Bu bildirimden dolayı işvereni tarafından işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının iş sözleşmesine son verilemez ve bu kişiler hiçbir şekilde hak kaybına uğratılamaz. Aksi takdirde işveren hakkında bir yıllık sözleşme ücreti tutarından az olmamak üzere tazminata hükmedilir. İşyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının iş kanunları ve diğer kanunlara göre sahip olduğu hakları saklıdır. Açılan davada, kötü niyetle gerçek dışı bildirimde bulunduğu mahkeme kararıyla tespit edilen kişinin belgesi altı ay süreyle askıya alınır (6645 Sayılı Kanunla Değişik 1. Madde).

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

24

**İSG-KÂTİP nedir;
uzmanların
İSG-KÂTİP'e kaydı
zorunlu mudur?**

İSG-KÂTİP; iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili iş ve işlemlerin Genel Müdürlükçe kayıt, takip ve izlenmesi amacıyla kullanılan iş sağlığı ve güvenliği kayıt, takip ve izleme programıdır. İş sağlığı ve güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimlerinin görevlerinin geçerli olabilmesi için bu kayıt sistemine kaydolmaları gerekir.

25

**İş yeri
hekimlerinde
aranılacak
nitelikler nedir?**

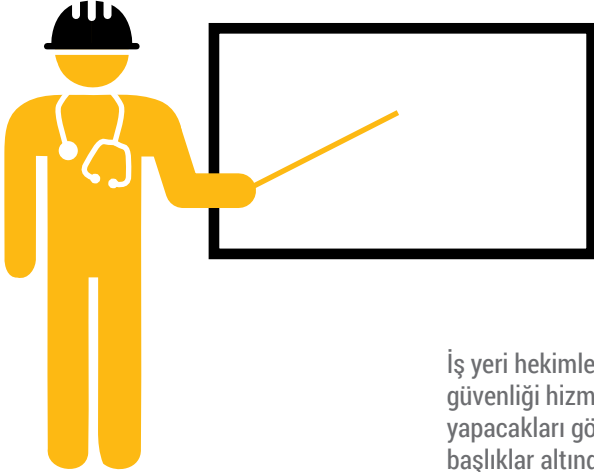
İşverence iş yeri hekimi olarak görevlendirilecekler, mevzuat uyarınca geçerli iş yeri hekimliği belgesine sahip olmak zorundadır.

Mevzuata göre; görev yapmak üzere atanan iş yeri hekimleri için hesaplanan çalışma süreleri bölünerek birden fazla iş yeri hekimine verilemez.

Vardiyalı çalışma yapılan iş yerlerinde işveren tarafından vardiyalara uygun şekilde iş yeri hekimi görevlendirmesi yapılır.

26

İş yeri hekimlerinin görevleri nelerdir?

İş yeri hekimlerinin iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri kapsamında yapacakları görev aşağıdaki ana başlıklar altında toplanmaktadır:

- Rehberlik
- Risk değerlendirmesi
- Sağlık gözetimi
- Eğitim, bilgilendirme ve kayıt
- İlgili birimlerle işbirliği

27

İş yeri hekiminin yetkileri nelerdir?

İş yeri hekiminin yetkileri şunlardır:

- İşyerinde belirlediği hayati tehlikenin ciddi ve önlenemez olması ve bu hususun acil müdahale gerektirmesi halinde işin durdurulması için işverene başvurmak
- İşyerinin bütün bölümlerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda inceleme ve araştırma yapmak; gerekli bilgi ve belgelere ulaşmak ve çalışanlarla görüşmek
- Görevinin gerektirdiği konularda işverenin bilgisi dâhilinde, ilgili kurum ve kuruluşlarla iş yerinin iç düzenlemelerine uygun olarak işbirliği yapmak

28

İş yeri hekiminin yükümlülükleri nelerdir?

İş yeri hekimleri, işverenin ve iş yerinin meslek sırları, ekonomik ve ticari durumları hakkındaki bilgiler ile çalışanın kişisel sağlık dosyasındaki bilgileri gizli tutmakla yükümlüdürler.

İş yeri hekimleri, işverene karşı sorumludur.

İş yeri hekimleri, işverene yazılı olarak bildirdikleri iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirlerden acil durdurma gerektiren hallerin işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, iş yerinin bağlı bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne yazılı olarak bildirmekle yükümlüdürler.

İş yeri hekimi, görevlendirildiği iş yerinde yapılan çalışmalara ilişkin tespit ve tavsiyeleri ve gerekli gördüğü diğer hususları onaylı deftere yazmak zorundadır.

29

Tespit ve öneri defteri nedir?

İş teftişlerinde, iş kazalarında ve iş yerindeki iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinin belgelenmesinde önemli bir dokümandır.

30

**“Onaylı defter”
nedir; kimler
tarafından
tutulacaktır?**

Onaylı defter; iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından yapılan tespit ve tavsiyeler ile gerekli görülen diğer hususların yazıldığı, seri numaralı ve sayfaları bir asıl iki kopyalı şekilde düzenlenmiş, her iş yeri için tek olan defterdir.

31

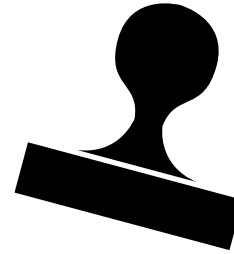
**Defter hangi
mercilerce
onaylanabilecektir?**

Onaylı defter iş yerinin bağlı bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri veya noterce her sayfası mühürlenmek suretiyle onaylanır.

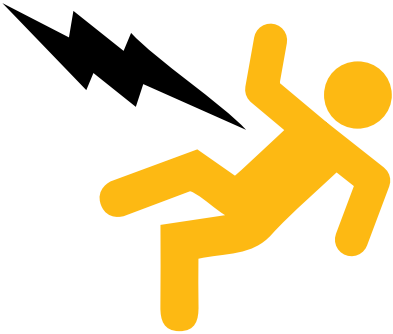
Onaylı deftere yazılan tespit ve öneriler işverene tebliğ edilmiş sayılır.

Onaylı defterin asıl sureti işveren, diğer suretleri ise iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi tarafından saklanır. Defterin imzalanması ve düzenli tutulmasından işveren sorumludur. Teftişe yetkili iş müfettişlerinin her istediğinde işveren onaylı defteri göstermek zorundadır.

32

Yapı sektöründe başlıca riskler nelerdir?

Yapı sektöründe başlıca riskler şunlardır:

- Yüksekten düşme
- Hareketli bir aracın çarpması
- Elektrik çarpması
- Kazı sırasında yaralanma
- Düşen nesnelerin çarpması
- Ağır malzeme kaldırılması sonucu sırt ağrıları
- Tehlikeli maddelerle temas
- Gürültüden dolayı işitme kaybı

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

33

“Yüksekte çalışma” nedir?

İş sağlığı ve güvenliği mevzuatına göre; seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her yer “yüksek”; işbu tanıma uygun her türlü alanda yapılan çalışma, “yüksekte çalışma” olarak kabul edilir.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

34

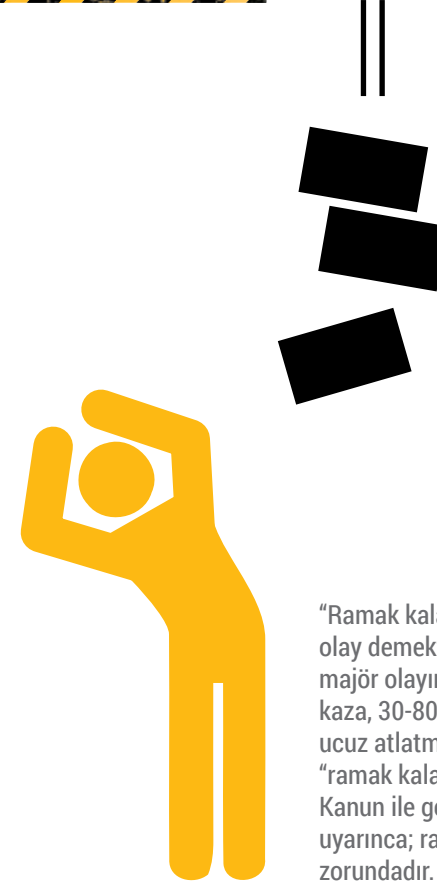
Yüksekten düşmenin önlenmesi için alınması gereken önlemler nelerdir?

- Düşme önleme
- Uyarı hattı sistemi
- Güvenlik izleme sistemi
- Kontrollü giriş alanı
- Çalışma alanını sınırlayıcı sistemler
- Düşme durdurma
- Kişisel düşmeyi durdurma
- Korkuluk sistemi
- Güvenlik ağı sistemi

35

“Ramak kala olay” ne demektir?

“Ramak kala”; kıl payı kurtarılmış olay demektir. Meydana gelen her bir majör olayın arkasında 10-50 minör kaza, 30-80 maddi hasar, 300-600 ucuz atlatma vardır. Bu nedenle “ramak kala olayları”, 6331 Sayılı Kanun ile getirilmiş Proaktif Yaklaşım uyarınca; rapora dönüştürülmek zorundadır.

36

“İş kazası” nedir?

İş kazası; iş yerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olaydır.

37

İş kazasının unsurları nelerdir?

Bir olayın “iş kazası” olarak nitelendirilebilmesi için aşağıdaki dört unsurun gerçekleşmesi gerekir.

- Kazaya uğrayanın sigortalı olması
- Kazalının hemen veya sonradan bedenen veya ruhen özre uğramış olması
- Sigortalının yer ve zaman itibarıyla 5510/13. maddede sayılan hususlardan birine göre kazaya uğraması
- Kazada nedensellik “illiyet” bağının bulunması

38

Kazaların temelinde hangi ana etmenler bulunmaktadır?

4M

Kazaların Temelinde (4M) olarak adlandırılan dört ana etken bulunmaktadır. Bunlar:

- **Man** (İnsan) = Hatalara neden olan insan faktörü
- **Machine** (Makine) = Uygun olmayan koruyucusuz makine ve ekipman gibi fiziksel faktörler
- **Media** (Ortam-Çevre) = Bilgi bilgilendirme, çalışma metotları ve çevresel faktörler
- **Management** (Yönetim) = Yönetimsel faktörler

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

39

Kazaların insana bağlı temel etkenleri nedir?

Kazaların insana bağlı üç temel nedeni bulunmaktadır. Bunlar:

Psikolojik Nedenler: Unutkanlık, sıkıntı, üzüntü, keder, çevre etkileri, istem dışı davranış, ihmalcı davranış, hatalı davranış vb.

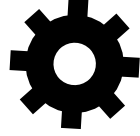
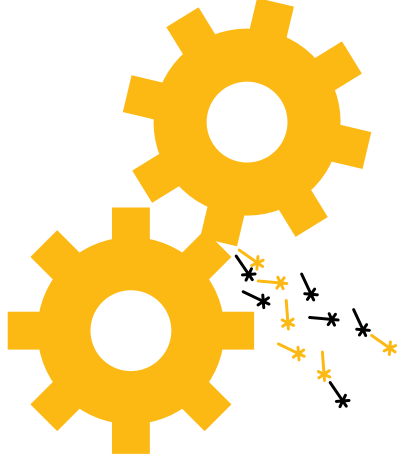
Fiziksel Nedenler: Yorgunluk, uykusuzluk, alkol, hastalık vb.

İşyeri Nedenleri: İnsan ilişkileri, takım çalışması, iletişim vb.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

40

Kazaların makinaya bağlı temel etkenleri nedir?

Kazaların makinaya bağlı beş temel nedeni bulunmaktadır. Bunlar:

- Hatalı makine ve ekipman yerleşimi
- Eksik veya kusurlu koruyucular
- Yetersiz standardizasyon
- Yetersiz kontrol ve bakım
- Yetersiz mühendislik hizmetleri vb.

41

Kazaların oluşumunda çevreye bağlı temel etkenler nedir?

Kazaların oluşumunda çevreye bağlı üç temel neden bulunmaktadır. Bunlar:

- Yetersiz çalışma bilgisi
- Uygun olmayan çalışma metodu
- Uygun olmayan çalışma yeri ve ortamı vb.

42

Kazaların oluşumunda yönetime bağlı temel etkenler nedir?

7

Kazaların oluşumunda çevreye bağlı 7 temel neden bulunmaktadır. Bunlar:

- Yetersiz yönetim organizasyonu
- Tamamlanmamış kurallar ve talimatlar
- Yetersiz güvenlik yönetim planı
- Eğitim ve öğretim yetersizliği
- Uygun olmayan nezaret, yönetim ve rehberlik
- Uygun olmayan personel istihdamı
- Yetersiz sağlık kontrolleri vb.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

43

İş kazaları önlenbilir mi?

Evet, iş kazaları önceden alınacak tedbirlerle %98 önlenbilir. İş kazalarının;

%88'i güvensiz davranışlardan kaynaklanır:

- Güvenliği önemsememek
- Tehlikeli cihazlar kullanmak
- Hareketli ya da tehlikeli yerlerde çalışmak
- Kişisel koruyucu malzemeyi kullanmamak

% 10'u güvensiz davranışlardan kaynaklanır:

- Yeteri derecede korunmamış makine ve cihazlar
- Gereklili koruyucu malzemenin olmaması
- Hatalı, pürüzlü, kaygan, çatlak ve çukur satırlar
- Çalışma yeri dağınıklığı
- Emniyetsiz çalışma metodu

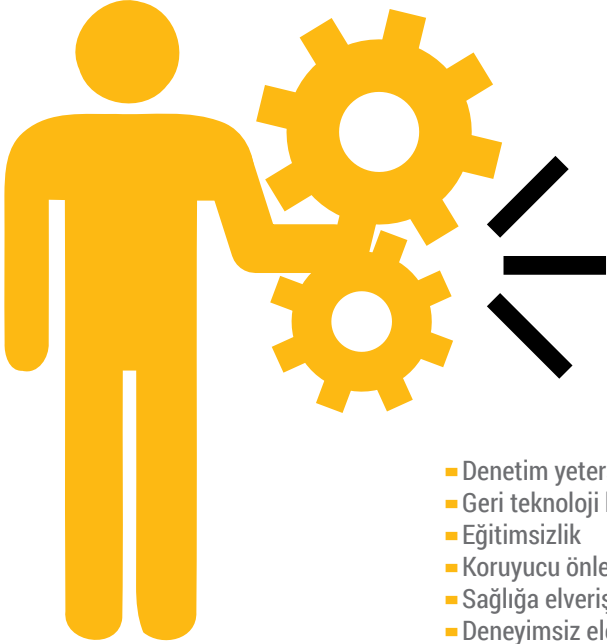
Geriye kalan % 2 ise; adına kader dediğimiz kaçınılmazlık halidir (deprem, sel, vb. doğal afetler).

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

44

İş kazalarının artmasında rol oynayan temel etkenler nelerdir?

- Denetim yetersizliği
- Geri teknoloji kullanımı
- Eğitimsizlik
- Koruyucu önlem yetersizliği
- Sağlığa elverişli olmayan koşullar
- Deneyimsiz eleman istihdamı

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

45

KKD nedir? Yapı işlerinde sıkça kullanılan KKD'ler nelerdir?

Kişisel Koruyucu Donanım (KKD); risklerin, toplu korunmayı sağlayacak teknik önlemlerle veya iş organizasyonu ve çalışma yöntemleriyle önlenemediği ya da tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda kullanılan çalışanların kullanması için tasarlanmış ekipmanlardır.

Yapı işlerinde kullanılan KKD'ler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Koruyucu baretler
- Kulak koruyucuları
- Toz maskesi
- Ateşe dayanıklı koruyucu giysi (kaynak işleri)
- Eldiven
- Delinmez ve kaymaz tabanlı emniyet ayakkabıları
- Yansıtıcı giysi
- Paraşüt tipi emniyet kemeri
- Koruyucu gözlükler
- Yüz siperlikleri veya elle tutulan yüz koruyucuları
- İklimle dayanıklı giysi

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

46

Kişisel koruyucuların zimmetle verilmesi yeterli midir?

Yeterli değildir. İşveren, işçilerin kişisel koruyucu donanımları uygun şekilde kullanmaları için her türlü tedbiri almalıdır (Denetleme; kullanmaya zorlamak, kullanmayanları cezalandırmak, alışkanlık haline getirenleri işten çıkarmak durumundadır).

Sekiz saatlik çalışma süresinde işbaşında beş dakika koruyucusuz çalışmak; hiç koruyucu kullanmamakla eşdeğerdir.

47

Yapı sektöründe ölümlü iş kazalarının yoğun olmasının sebepleri nedir?

- Çalışmalar sürekli değişim gösterir.
- Yapılan işler geçici işlerdir; çalışma saatleri düzensizdir.
- Eğitimsiz ve vasıfsız işçiler çok sayıdadır.
- Üretim şekli ve kullanılan malzeme çok çeşitlidir.

48

Şantiyelerde kazaların önlenmesi için neler yapılmalıdır?

Herhangi bir yapı işinde, her şeyden önce iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları için bir yönetim sistemi kurulmalıdır. Bu yönetim sistemi, yasal mevzuata uyum kadar şantiyedeki işleyişi de kapsayacak bir gelişkinlikte olmalıdır.

Projede iş programlarının (iş yapış sürelerinin ve yöntemlerinin) belirlenmesi, iş bütçesinin oluşturulması gibi süreçlerde İSG, mutlaka önemli bir değişken olarak ele alınmalıdır.

İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları, mühendislik uygulamalarının mutlak bir parçası haline getirilmeli ve şantiyedeki tüm yetkililerden başlayarak tüm saha çalışanlarına kadar ortaklaşa bir sorumlulukla yürütülmelidir.

49

İş kazaları ve meslek hastalıkları nereye, ne kadar süre içinde bildirilmelidir?

İş kazası geçiren personelin işvereni, personeli kaza geçirdikten sonra bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.

İş kazalarını ve meslek hastalıklarını üç gün içerisinde ilgili SGK İl Müdürlüğü'ne bildirilmesi gerekmektedir.

Yine; sağlık hizmeti sunucuları veya iş yeri hekimi tarafından işverene bildirilen meslek hastalıkları, öğrenildiği tarihten itibaren üç işgünü içinde ilgili SGK İl Müdürlüğü'ne bildirilir.

50

İş kazası dosyasında bulunması gereken asgari evraklar nelerdir?

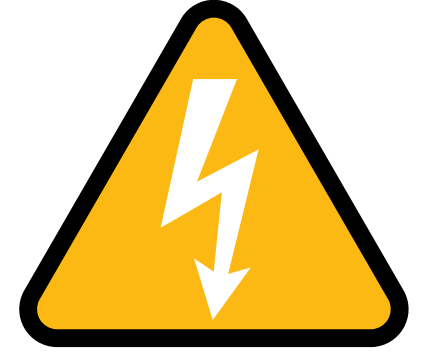

İş yerinde gerçekleşen bir kaza sonrasında, hem idari incelemeler hem de yargı süreci için kaza ile ilgili bir dosya hazırlanmalıdır. Dosyadaki kayıtlara kaza ile ilgili tüm bilgiler eklenmeli ve dosyanın sonuna personelin özlük dosyası eklenmelidir. Bu dosyada asgari olarak aşağıdaki belgeler bulunmalıdır:

- Personelin özlük dosyası
- İş kazası bildirim formu (internet üzerinden yapılan bildirim)
- Kazalının tedavi gördüğü hastane muayene formları ve varsa raporlar
- Kaza ile ilgili olay tutanağı
- Görgü şahitleri
- Kaza Analiz Raporu
- Risk analizi kayıtları

51

“Risk”, “önleme” ve “risk değerlendirmesi” ne demektir?

Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalidir.

Önleme: İş yerinde yürütülen işlerin bütün safhalarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili riskleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için planlanan ve alınan tedbirlerin tümüdür.

Risk değerlendirmesi: İş yerindeki faaliyetlerin değişkenlik göstermesini takip eden yeni risklerin de ihtiva edilerek güncellenmesi gereken bir işlemdir.

52

Risk değerlendirmesi hangi çalışmaları kapsar?

Risk değerlendirmesi; iş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları kapsar.

İş yerindeki tüm faaliyetler düzenli olarak risk değerlendirmesine tabi tutulur ve belirli süreçlerde revize edilir.

53

Risk değerlendirmesi kim/kimler tarafından yapılır?

Risk değerlendirmesi; iş yerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve iş yerinde yürütülen tüm çalışmaları kapsar.

Bu çalışmada mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskleri konu hakkında bilgi sahibi olan uzman ve çalışanlar yer alır.

Risk değerlendirmesi mevzuat uyarınca aşağıda belirtilen ekip tarafından gerçekleştirilir (Bunlar asgari olup iş yerinin tehlike boyut ve çerçevesine göre, gerekli kişilerle takviye edilebilir).

- İşveren veya işveren vekili
- İş yerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları
- İş yeri hekimleri
- İş yerindeki çalışan temsilcileri
- İş yerindeki destek elemanları

54

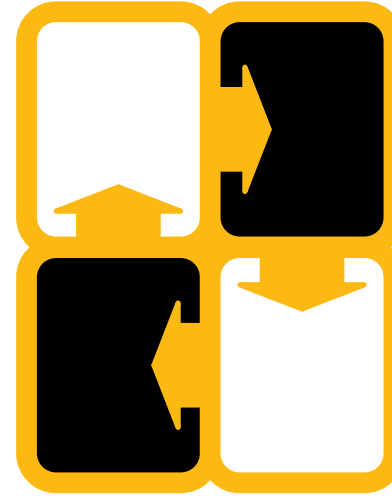
“Kabul edilebilir risk seviyesi” nedir?

Kuruluşun, yasal zorunluluklara ve kendi İSG politikasına uygun, kayıp veya yaralanma oluşturmayacak düzeye indirilmiş risk seviyesidir.

55

Risk değerlendirme aşamaları nelerdir?

Risk değerlendirmesi, tüm iş yerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere;

- Tehlikeleri tanımlama
- Riskleri belirleme ve analiz etme
- Risk kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması
- Dokümantasyon
- Yapılan çalışmaların güncellenmesi ve gerektiğinde yenileme aşamaları izlenerek gerçekleştirilir.

56

Risk değerlendirmesi yapılırken nelere dikkat edilmesi gerekir?

Risk değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu
- Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi, İşyerinin tertip ve düzeni
- Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar
- Kadın çalışanların durumu

İşveren, yapılacak risk değerlendirmesi sonucu alınacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile kullanılması gereken koruyucu donanım veya ekipman da belirler.

İş yerinde uygulanacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri, çalışma şekilleri ve üretim yöntemleri; çalışanların sağlık ve güvenlik yönünden korunma düzeyini yükseltecek ve iş yerinin idari yapılanmasının her kademesinde uygulanabilir nitelikte olmalıdır.

İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar.

57

İşin durdurulması ne demektir? Hangi hallerde iş durdurulur? İş durdurma kararını kim verir? Durdurulan işte çalışma yaptırılmasının müeyyidesi nedir?

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişleri tarafından yapılan teftişlerde, iş yerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, iş yerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur. Ayrıca çok tehlikeli sınıfta yer alan yapı işlerinde, risk değerlendirmesi yapılmamış olması durumunda da iş durdurulur.

İşyerinde durdurulan işlerde izinsiz çalışma yaptıran işveren veya işveren vekillerine üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir (6645 Sayılı Kanunla Değişik 2. Madde).

58

İşin durdurulması halinde itiraz nereye ve nasıl yapılacaktır?

İşin durdurulmasına sebep olan hususları yerine getiren işveren durdurma kararının kaldırılması için ilgili il müdürlüğüne yazılı talepte bulunur.

İl müdürlüğü aynı gün eklerle beraber dilekçesi iş teftiş kuruluna iletir. Bildirim üzerine işyeri müfettiş tarafından yeniden teftiş edilir. Düzenlenecek raporda eksik hususların giderilmiş olduğunun belirtilmiş olması halinde, heyet tarafından yapılacak inceleme sonucunda, itiraz bildiriminin yapıldığı tarih itibarıyla en geç yedi gün içinde heyet tarafından bir karar verilir.

Heyetin durdurulmanın kaldırılmasına ilişkin karar vermesi durumunda, karar mülki amire ve il müdürlüğüne bildirilir. Bildirim tarihinden itibaren 24 saat içinde karar yerine getirilir.

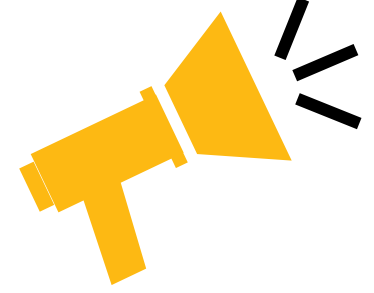
6

iş günü

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

59

Risk değerlendirme çalışmaları nasıl dokümante edilecek?

İş Sağlığı ve Güvenliği, Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği uyarınca gerçekleştirilen risk değerlendirmeleri, söz konusu yönetmeliğin "Dokümantasyon" başlıklı 11'inci maddesinde belirtilen hususlara uygun şekilde dokümante edilmelidir.

Diğer taraftan, aynı Yönetmeliğin "Risk uyarınca bahsi geçen dokümanın yine aynı maddede sayılan kişilerden oluşan bir ekip tarafından hazırlanmış olması, dokümanın sayfalarının numaralandırılarak, gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfasının paraflanması ve son sayfasının imzalanması ve denetimlerde gösterilmek üzere iş yerinde saklanması gerekmektedir.

Yapılmış olan risk değerlendirmesinin ayrıca herhangi bir kuruma gönderilmesine gerek bulunmamaktadır.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

60

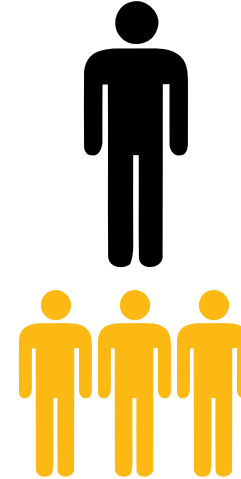
Birden fazla işverenin bulunduğu iş yerlerinde, risk değerlendirmesi çalışması nasıl yapılmalıdır?

Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda, yürütülen işler için diğer işverenlerin yürüttüğü işler de göz önünde bulundurularak ayrı ayrı risk değerlendirmesi gerçekleştirilir. İşverenler, risk değerlendirmesi çalışmalarını, koordinasyon içinde yürütür, birbirlerini ve çalışan temsilcilerini tespit edilen riskler konusunda bilgilendirir.

61

Asıl işveren ve alt işverenin aynı iş yerinde bulunduğu durumlarda, risk değerlendirmesi nasıl yapılacaktır?

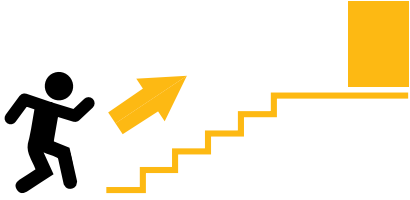

Bir iş yerinde bir veya daha fazla alt işveren bulunması halinde:

- Her alt işveren yürüttükleri işlerle ilgili olarak risk değerlendirmesi çalışmalarını yapar veya yaptırır.
- Alt işverenlerin risk değerlendirmesi çalışmaları konusunda asıl işverenin sorumluluk alanları ile ilgili ihtiyaç duydukları bilgi ve belgeler asıl işverence sağlanır.
- Asıl işveren, alt işverenlerce yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarını denetler ve bu konudaki çalışmaları koordine eder.

62

“Acil Durum Eylem Planı” nedir?

İş yerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemlere dair bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı plana Acil Durum Eylem Planı denir.

Proje sorumlusu, acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar, acil durum planlarını hazırlar.

Hazırlanan acil durum planının uygulama adımlarının düzenli olarak takip edilebilmesi ve uygulanabilirliğinden emin olmak için iş yerlerinde yılda en az bir defa olmak üzere tatbikat yapılır, denetlenir ve gözden geçirilerek gerekli düzeltici ve önleyici faaliyetler yapılır.

Gerçekleştirilen tatbikatın tarihi, görülen eksiklikler ve bu eksiklikler doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri içeren tatbikat raporu hazırlanır.

63

Acil durumlar nasıl belirlenir?

İş yerinde meydana gelebilecek acil durumlar aşağıdaki hususlar dikkate alınarak belirlenir:

- Risk değerlendirmesi sonuçları
- Yangın, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım ve patlama ihtimali
- İlk yardım ve tahliye gerektirecek olaylar
- Doğal afetlerin meydana gelme ihtimali
- Sabotaj ihtimali

64

Acil durum dokümantasyonunda gereken asgari bilgiler nelerdir?

- Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri
- Aşağıdaki unsurları içeren iş yerini veya iş yerinin bölümlerini gösteren kroki
- Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler
- İlk yardım malzemelerinin bulunduğu yerler
- Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı
- Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri
- İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında iş yeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları

Hazırlanacak olan acil durum planının asgari aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde bilgileri içermesi gerekir:

- İş yerinin unvanı, adresi ve işverenin adı
- Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı
- Hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi
- Belirlenen acil durumlar
- Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

Acil durum planının sayfaları numaralandırılarak; hazırlayan kişiler tarafından her sayfası parafalanıp son sayfası imzalanır ve söz konusu plan, acil durumla mücadele edecek ekiplerin kolayca ulaşabileceği şekilde iş yerinde saklanır.

Acil durum planı kapsamında hazırlanan kroki bina içinde kolayca görülebilecek yerlerde asılı olarak bulundurulur.

65

Birden fazla işveren olması durumunda acil durum planları kim tarafından hazırlanacaktır?

Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda, yürütülen işler için diğer işverenlerin yürüttüğü işler de göz önünde bulundurularak acil durum planı işverenlerce ortaklaşa hazırlanır.

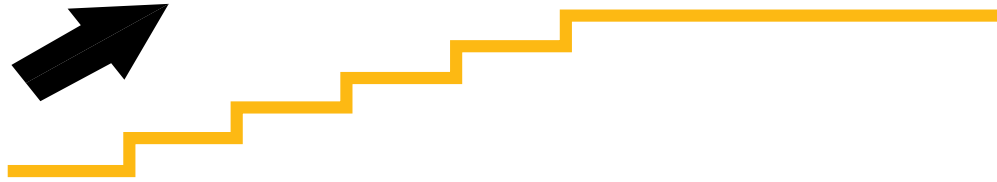
Birden fazla iş yerinin bulunduğu iş merkezleri, iş hanları, sanayi bölgeleri veya sitelerinin iş yerlerince hazırlanan acil durum planlarının koordinasyonu, yönetim tarafından yürütülür.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

66

Asıl ve alt işveren ilişkisinin bulunduğu iş yerlerinde acil durum planlarının hazırlanmasından kim sorumludur?

Yürütülen projede, bir veya daha fazla alt işveren bulunması halinde acil durum planlarının hazırlanması konusunda iş yerinin bütünü için asıl işveren, kendi çalışma alanı ve yaptıkları işler ile sınırlı olmak üzere alt işverenler sorumludur.

67

Bir aydan kısa süreli geçici işlerde acil durum planlarının hazırlanmasından kim sorumludur?

Bir aydan kısa süreli işlerde, iş yerinin veya yapılacak işin mahiyeti itibarıyla çalışanları doğrudan etkilemesi muhtemel acil durumlar için bu yönetmelik kapsamında yapılan özel görevlendirmeler işverence yapılır. Çalışanlar ve özel görevi bulunanlar acil durumlar ile ilgili bilgilendirilir.

68

Çalışmaktan kaçınma hakkı ne demektir?

Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanların, yakın tehlike karşısında gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınması demektir. Çalışanların bu hareketlerinden dolayı hakları kısıtlanamaz.

Çalışan yakın tehlikenin söz konusu olması halinde kurula, kurulun bulunmadığı iş yerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul acilen toplanır ve işveren derhâl kararını verir. Durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir.

Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

69

Çalışanların iş güvenliği yükümlülükleri nelerdir?

işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdürler. Çalışanların, işveren/işveren vekili tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır:

- İş yerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek
- Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak
- İş yerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik açısından ciddi, yakın bir tehlike, koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek
- Teftişe yetkili makam tarafından iş yerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile işbirliği yapmak
- Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak

İş yerinde çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

70

Çalışan temsilcisi ve destek elemanı nedir? Kimler arasından seçilir ve görevleri nelerdir?

Çalışan temsilcisi; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmaları izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışandır.

İş yerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayıları göz önünde bulundurularak dengeli dağılıma özen göstermek kaydıyla, çalışanlar arasında yapılacak seçim, seçimle belirlenemediği durumda atama yoluyla, aşağıda belirtilen sayılarda çalışan temsilcisi görevlendirilir:

- 2-50 arasında çalışanı bulunan iş yerlerinde 1

- 51-100 arasında çalışanı bulunan iş yerlerinde 2
- 101-500 arasında çalışanı bulunan iş yerlerinde 3
- 501-1.000 arasında çalışanı bulunan iş yerlerinde 4
- 1.001-2.000 arasında çalışanı bulunan iş yerlerinde 5
- 2.001 ve üzeri çalışanı bulunan iş yerlerinde 6

Çalışan temsilcileri, tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, işverene öneride bulunma ve işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkına sahiptir.

Çalışan temsilcisi, sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmaları izleme, tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkilidir.

Destek elemanı ise asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişiyi ifade etmektedir.

71

Yapı alanında diğer üçüncü kişilerin sorumlulukları nelerdir?

Yapı alanında zaman zaman asıl işveren ve alt işveren dışında kalan ve tedarikçi olarak tanımlanan kişiler de görev alabilmektedir. Mevzuatta kendi nam ve hesabına çalışanlar olarak tanımlanan bu kişiler, sağlık ve güvenlik koordinatörlerinin uyarı ve talimatlarını dikkate almak zorundadırlar.

72

İş sağlığı ve güvenliği kurulu nedir? Kimlerden oluşur?

50 ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve 6 aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere oluşturulan kuruldur. Kurul aşağıda belirtilen kişilerden oluşur:

- İşveren veya işveren vekili
- İş güvenliği uzmanı
- İş yeri hekimi
- İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi
- Bulunması halinde sivil savunma uzmanı
- Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta
- Çalışan temsilcisinin birden çok olması halinde baş temsilci

Kurulun başkanı işveren veya işveren vekili, kurulun sekreteri ise iş güvenliği uzmanıdır. Kurul toplantıları ayda en az bir kez olmak üzere çağrılı olarak yapılır. Bir iş yerinde birden fazla alt işveren varsa, alt işverenlerin kurul toplantılarının koordinasyonu için denetmen bir kurul kurulur.

73

Altı aydan fazla süren asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bulunduğu hallerde kurul nasıl oluşturulur?

- Asıl işveren alt işverenin çalışan sayıları ayrı ayrı elli ve daha fazla ise asıl işveren ve alt işveren ayrı ayrı kurul kurar. İş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinin yürütülmesi ve kurullarca alınan kararların uygulanması konusunda işbirliği ve koordinasyon asıl işverence sağlanır.
- Bir işyerinde sadece asıl işverenin çalışan sayısı elli ve daha

fazla ise bu durumda kurul asıl işverence kurulur. Kurul oluşturma yükümlülüğü bulunmayan alt işveren, kurul tarafından alınan kararların uygulanması ile ilgili olarak koordinasyonu sağlamak üzere vekâleten yetkili bir temsilci atar.

■ Alt işverenin çalışan sayısı elli ve daha fazla, asıl işverenin çalışan sayısı ellinin altında ise işyerinde kurul alt işverence oluşturulur. Asıl işveren alt işverenin oluşturduğu kurula işbirliği ve koordinasyonu sağlamak üzere vekâleten yetkili bir temsilci atar.

■ Asıl işveren ve alt işverenin çalışan sayıları ayrı ayrı ellinin altında ve toplam çalışan sayısı elliden fazla bulunduğu durumlarda ise koordinasyon asıl işverence yapılmak kaydıyla, asıl işveren ve alt işveren tarafından birlikte bir kurul oluşturulur. Kurulun oluşumunda üyeler 6. maddeye göre her iki işverenin ortak kararı ile atanır.

■ Asıl işveren alt işveren ilişkisi bulunmayan ve aynı çalışma alanında birden fazla işverenin bulunması ve bu işverenlerce birden fazla kurulun oluşturulması hâlinde işverenler, birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilecek kurul kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirir.

74

İş sağlığı ve güvenliği kuruluna eğitim aldırma zorunluluğu varmıdır?

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu'nda görev alacak olan kurul üye ve yedeklerine, işveren tarafından aşağıda yer alan iş sağlığı ve güvenliği konularında, eğitim aldırılması zorunludur:

- Kurulun görev ve yetkileri
- İş sağlığı ve güvenliği konularında ulusal mevzuat ve standartlar
- Sıkça rastlanan iş kazaları ve tehlikeli vakaların nedenleri
- İş hijyeninin temel ilkeleri
- İletişim teknikleri
- Acil durum önlemleri
- Meslek hastalıkları
- İşyerlerine ait özel riskler
- Risk değerlendirmesi

Projede asıl işverenle birlikte alt işveren işçilerinin de bulunması durumunda, İş Güvenliği Kurul Üyeleri'nin alması gereken eğitimden her iki işveren birlikte sorumludur.

75

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu'nun görev ve yetkileri nelerdir?

Kurulun görev ve yetkileri şunlardır;

- İş sağlığı ve güvenliği iç yönerge taslağı hazırlamak, işverenin veya işveren vekilinin onayına sunmak ve yönergenin uygulanmasını izlemek
- İzleme sonuçlarını rapor haline getirip alınması gereken tedbirleri belirlemek ve kurul gündemine almak
- İş sağlığı ve güvenliği konularında o iş yerinde çalışanlara yol göstermek
- İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tehlikeleri ve önlemleri değerlendirmek, tedbirleri belirlemek, işveren veya işveren vekiline bildirimde bulunmak
- İşyerinde meydana gelen her iş kazasında gerekli araştırma ve incelemeyi yapmak, alınması gereken tedbirleri bir raporla tespit ederek işveren veya işveren vekiline vermek
- İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitim ve öğretimini planlamak, bu konu ve kurullarla ilgili programları

hazırlamak, işveren veya işveren vekilinin onayına sunmak ve bu programların uygulanmasını izlemek ve eksiklik görülmesi halinde geri bildirimde bulunmak

- İşyerinde yapılacak bakım ve onarım çalışmalarında gerekli güvenlik tedbirlerini planlamak ve bu tedbirlerin uygulamalarını kontrol etmek
- İşyerinde yangın, doğal afet, sabotaj ve benzeri tehlikeler için alınan tedbirlerin yeterliliğini ve ekiplerin çalışmalarını izlemek
- İşyerinin iş sağlığı ve güvenliği durumuyla ilgili yıllık bir rapor hazırlamak, o yıllık çalışmaları değerlendirmek, elde edilen tecrübeye göre ertesi yılın çalışma programında yer alacak hususları değerlendirerek belirlemek ve işverene teklifte bulunmak
- İşçilerin Çalışmadan Kaçınma Hakkı çerçevesinde yapmış oldukları başvuruları incelemek karara bağlamak
- İşyerinde teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı ve genel bir önleme politikası geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmak

Kurul üyeleri bu yönetmelikle kendilerine verilen görevleri yapmalarından dolayı hakları kısıtlanamaz, kötü davranış ve muameleye maruz kalmazlar.

76

İş sağlığı ve güvenliği kurulu nasıl çalışır?

Kurul aşağıdaki esasları göz önünde bulundurarak çalışır.

- Kurullar ayda en az bir kere toplanır. (Ancak kurul, iş yerinin tehlike sınıfını dikkate alarak, tehlikeli iş yerlerinde bu sürenin iki ay, az tehlikeli iş yerlerinde ise üç ay olarak belirlenmesine karar verebilir.)
- Toplantının gündemi, yeri, günü ve saati toplantıdan en az kırk sekiz saat önce kurul üyelerine bildirilir. (Gündem, sorunların ve varsa iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin projelerin önem sırasına göre belirlenir. Kurul üyeleri gündemde değişiklik isteyebilirler. Bu istek kurulca uygun görüldüğünde gündem buna göre değiştirilir.)
- Ölümlü, uzuv kayıplı veya ağır iş kazası halleri veya özel bir tedbir gerektiren önemli hallerde kurul üyelerinden herhangi biri kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. (Bu konudaki tekliflerin kurul başkanına veya sekreterine yapılması gerekir. Toplantı zamanı, konunun ivedilik ve önemine göre tespit olunur.)

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

- Kurul toplantılarının günlük çalışma saatleri içinde yapılması esastır. (Kurulun toplantılarında geçecek süreler günlük çalışma süresinden sayılır.)
- Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile işveren veya işveren vekili başkanlığında toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. (Çekimser oy kullanılmaz. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu kararı belirler. Çoğunluğun sağlanmadığı veya başka bir nedenle toplantının yapılmadığı hallerde durumu belirten bir tutanak düzenlenir.)
- Her toplantıda, görüşülen konularla ilgili alınan kararları içeren bir tutanak düzenlenir. (Tutanak, toplantıya katılan başkan ve üyeler tarafından imzalanır. İmza altına alınan kararlar herhangi bir işleme gerek kalmaksızın işverene bildirilmiş sayılır.) İmzalı tutanak ve kararlar sırasıyla özel dosyasında saklanır.
- Toplantıda alınan kararlar gereği yapılmak üzere ilgililere duyurulur (Ayrıca çalışanlara duyurulması faydalı görülen konular iş yerinde ilân edilir.)
- Her toplantıda, önceki toplantıya ilişkin kararlar ve bunlarla ilgili uygulamalar hakkında başkan veya kurulun sekreteri tarafından kurula gerekli bilgi verilir ve gündeme geçilir.

Kurulca iş yerinde ilan edilen kararlar işverenleri ve çalışanları bağlar.

77

İş sağlığı ve güvenliği kurulunun yükümlülükleri var mıdır?

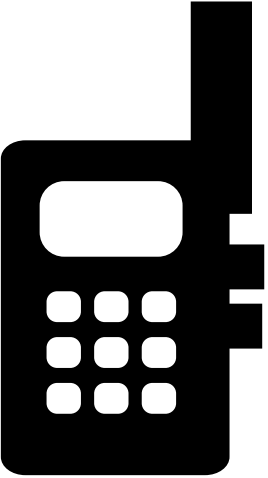
İş sağlığı ve güvenliği kurulları yükümlülükleri aşağıdaki başlıklar altında toplanır:

- Yapacakları tekliflerde, bulunacakları tavsiyelerde ve verecekleri kararlarda iş yerinin durumunu ve işverenin olanaklarını göz önünde bulundurur.
- Kurul üyeleri, görevleri nedeniyle iş yerlerinin yapım ve üretim teknikleri, ticari sırları ve ekonomik durumları hakkında gördükleri ve öğrendiklerini gizli tutmak zorundadır.
- Kurullar, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapmaya yetkili Bakanlık iş müfettişlerine iş yerlerinde yapacakları teftiş ve incelemelerde kolaylık sağlamak ve yardımcı olmakla yükümlüdür.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

78

İş sağlığı ve güvenliğinin koordinasyonu nedir?

Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda işverenler; iş hijyeni ile iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin uygulanmasında işbirliği yapar. Yapılan işin yapısı göz önüne alınarak mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunma çalışmalarını koordinasyon içinde yapar. Birbirlerini ve çalışan temsilcilerini bu riskler konusunda bilgilendirir.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

79

İş sağlığı ve güvenliği eğitimi nedir? Yapı sektöründe bu eğitimler en az kaç saat olarak verilir?

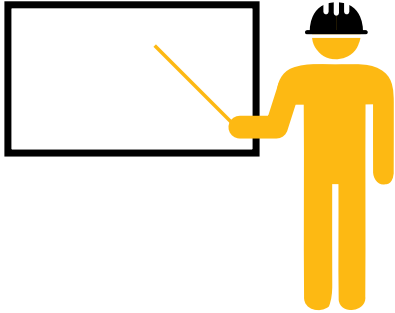
16 konu
16 saat/yıl

“Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e” göre; iş güvenliği eğitimi tamamlamamış çalışanlar işe başlatılamaz. Verilecek eğitim konuları çok tehlikeli bir iş kolu olan yapı işlerinde 16 konu başlığı altında toplanmıştır. Bu eğitimler çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri için yıllık 16 saattir. İş güvenliği eğitim süreleri oturum başına dört saat den az olmaması kaydı ile dört saat ve katları şeklinde eğitim saatleri belirlenmelidir.

99 Soruda
İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi - GYODER

80

İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin temel prensipleri nelerdir?

- Eğitimin verimli olması için, eğitime katılacakların ihtiyacı olan konuların seçilmesine özen gösterilir.
- Eğitim, çalışanların kolayca anlayabileceği şekilde teorik ve uygulamalı olarak düzenlenir.
- Eğitimler çalışanlara bireysel ya da gruplar halinde uygulanabilir.
- Çalışanların, iş sağlığı ve güvenliği konusunda sahip olması gereken bilgi, beceri, davranış ve tutumlarının ayrı ayrı ve ölçülebilir bir biçimde ortaya konması esastır.
- Verilen eğitimin sonunda, ölçme ve değerlendirme yapılır. Değerlendirme sonuçlarına göre, eğitimin etkin olup olmadığı belirlenerek ihtiyaç duyulması halinde, eğitim programında veya eğiticilerde değişiklik yapılır veya eğitim tekrarlanır.

81

Eğitim verebilecek kişi ve kuruluşlar kimlerdir?

Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri; iş yerinde görevli iş güvenliği uzmanları ile iş yeri hekimleri ya da işçi, işveren ve kamu görevlileri kuruluşları veya bu kuruluşlarca kurulan eğitim vakıfları ve ortaklaşa oluşturdukları eğitim merkezleri, üniversiteler, kamu kurumlarının eğitim birimleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş eğitim kurumları ve ortak sağlık ve güvenlik birimleri tarafından uzmanlık alanları dikkate alınarak verilir.

82

Eğitimler nasıl ve kimler tarafından belgelendirilecektir?

- Düzenlenen eğitimler belgelendirilir ve bu belgeler çalışanların özlük dosyalarında saklanır.
- Eğitim sonrası düzenlenecek belgede, eğitime katılan kişinin adı, soyadı, görev unvanı, eğitimin konusu, süresi, eğitimi verenin adı, soyadı, görev unvanı, imzası ve eğitimin tarihi yer alır.
- Eğitimlerin iş yeri dışındaki bir kurum tarafından verilmesi durumunda bu kurumun unvanı da düzenlenen sertifikada yer alır.

83

İş sağlığı ve güvenliği zorunlu eğitimleri nelerdir?

Zorunlu eğitim konuları 3 ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar:

Genel konular

- Çalışma mevzuatı ile ilgili bilgiler
- Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları
- İşyeri temizliği ve düzeni
- İş kazası ve meslek hastalığından doğan hukuki sonuçlar

Sağlık konuları

- Meslek hastalıklarının sebepleri
- Hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması
- Biyolojik ve psikososyal risk etmenleri
- İlk yardım

Teknik konular

- Kimyasal, fiziksel ve ergonomik risk etmenleri
- Elle kaldırma ve taşıma
- Parlama, patlama, yangın ve yangından korunma
- İş ekipmanlarının güvenli kullanımı
- Ekranlı araçlarla çalışma
- Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve önlemleri
- İş kazalarının sebepleri ve korunma prensipleri ile tekniklerinin uygulanması
- Güvenlik ve sağlık işaretleri
- Kişisel koruyucu donanım kullanımı
- İş sağlığı ve güvenliği genel kuralları ve güvenlik kültürü

84

Sağlık ölçümleri ve işe giriş muayeneleri ile ilgili yasal gereklilikler nelerdir?

Yasal mevzuata göre, çalışanların işe girişlerinde sağlık muayenelerinin iş yeri hekimi tarafından yapılması zorunludur ve işe girişte iş yeri hekimi tarafından belgelenmeyenler yapı işlerinde çalıştırılmazlar. Ayrıca, çalışanların iş yerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmaları gereklidir.

85

Mesleki eğitim nedir?

“Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalıştırılacakların mesleki eğitimlerine dair yönetmelik” te mesleki eğitim aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

“Örgün veya yaygın eğitim yoluyla bireyleri mesleğe hazırlamak, meslek sahibi olanların mesleklerindeki gelişimlerini ve yeni mesleklere uyumlarını sağlamak amacıyla gerekli bilgi, beceri, tavır ve değer duygularını geliştiren ve bireylerin fiziki, sosyal, kültürel ve ekonomik yeteneklerinin gelişim sürecinin bir plan içerisinde yürütülmesini sağlayan eğitimidir.”

Yapı işlerinde çalışacakların, işe alınmadan önce, yaptığı işe uygun mesleki eğitime tabi tutulmaları zorunludur.

86

Şantiyede kimlere meslek eğitimi aldırarak zorunluluğu bulunmaktadır?

13.07.2013 tarihli ve 28706 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik uyarınca; tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışacakların işe alınmadan önce, mesleki eğitime tabi tutulmaları ve aynı Yönetmeliğin 6. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen belgelerden birisine sahip olmaları zorunludur.

87

Yıllık çalışma planı ve yıllık değerlendirme planı nedir?

Yıllık çalışma planı: İş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi tarafından ortaklaşa hazırlanan ve iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ile iş kazaları ve meslek hastalıkları ile ilgili olarak yapılan değerlendirme sonucunda, tehlikeli olayın tekrarlanmaması için yapılan plandır. Yapılmış olan inceleme ve araştırmalar ile gerekli önleyici faaliyetler ve bir sonraki yılda yapılması öngörülen çalışmaları içerir.

Yıllık değerlendirme planı: İş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi tarafından ortaklaşa hazırlanan ve iş yerinde yapılan iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ile çalışma ortamı gözetim sonuçlarının kaydedildiği yıllık olarak hazırlanan rapordur.

88

Çalışanların özlük dosyası içeriği nasıl olmalıdır?

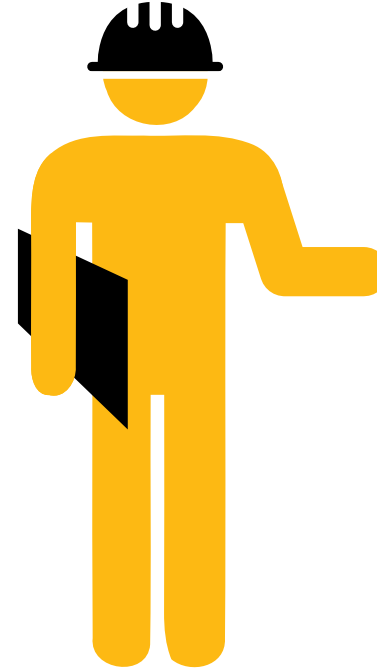
İşveren; çalıştırdıkları her işçi için bir özlük dosyası tutmak, (4857/Md.75) bu dosyada, işçinin kimlik bilgileri yanında, bu kanun ve diğer kanunlar uyarınca düzenlemek zorunda olduğu her türlü belge ve kayıtları saklamak ve ondan istendiği zaman yetkili memur ve mercilere göstermek zorundadır.

İşveren; işçi hakkında edindiği bilgileri dürüstlük kuralları ve hukuka uygun olarak kullanmak ve gizli kalmasında işçinin haklı çıkarı bulunan bilgileri açıklamamakla yükümlüdür.

- Çalışanın SGK işe giriş bildirgesi ve diğer şahsi belgeler (İkametgah, sabıka kaydı, nüfus cüzdanı kopyası vb.)
- Çalışanın İSG eğitimine katıldığını belgeleyen imza bulunan föy
- Çalışanın İSG eğitimine katıldığını belgeleyen sertifika
- Çalışanın işe giriş sağlık raporu (Ağır ve tehlikeli işlerde çalışabilir sağlık raporu)
- Çalışanın KKD kullanım taahhütnamesi
- Çalışanın İSG genel iş yeri taahhütnamesi
- Çalışanın mesleki eğitim sertifikası
- Çalışan operatör vb. ise operatörlük belgesi
- Çalışanın sağlık gözetim sonuçları (Kulak diyagramı akciğer grafiği vb.)

89

Yapı işlerinde İSG faaliyetlerinin denetimi nasıl yapılmalıdır?

Şantiyede yürütülen İSG faaliyetlerinin denetimi için yalnızca İSG profesyoneli olan ve çoğu kez kısmi zamanlı çalışan personeller dışında, işlerin yapıldığı anda dinamik olarak değişen riskleri anında yönetebilecek sayıda "İSG Destek Elemanı" (Saha Denetmeni) görevlendirilmesi uzmanlar tarafından önerilmektedir. Bu denetmenlerin sayısının belirlenmesinde, iş programı, iş yapış biçimi ve ortaya çıkan risklerin kontrol edilebilirliği gözetilmelidir.

90

İş ekipmanı nedir, kontrolleri ne kadar süre ile kim tarafından yapılır?

Mevzuatta iş ekipmanı, “işin yapılmasında kullanılan herhangi bir makine, alet, tesis ve tesisat” olarak tanımlanmıştır.

İlgili yönetmeliğin ekinde belirtilen iş ekipmanları ile ilgili standartlara göre periyodik kontrollerinin yapılması gerekir. Örneğin; kule vinç, mobil vinç, caraskal gibi kaldırma ekipmanlarının periyodik kontrolleri yılda bir defadır.

Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişi, iş ekipmanlarının teknik özelliklerinin gerektirdiği ilgili branşlardan ilgili oda mensubu mühendis, tekniker ve yüksek teknikerlerdir.

91

İşverenin sorumluluğunda kusurun rolü nedir?

Sorumluluktan bahsedilebilmesi için; aynı zamanda bir zararın oluşması gerekmektedir. Olay sonucunda, işçinin 10 gün ve daha az işinden gücünden geri kalması (rapor alması) durumunda, kazazede şikayet ederse ceza davası açılır.

Kişinin işinden gücünden geri kalması (rapor alması) 10 günden daha fazla olursa (kamusal niteliği olan bir suç sayıldığından) şikayet olmasa bile savcısı tarafından kamu davası açılır. Bu davalar neticesinde, kusurlular kusurları oranında hapis ve para cezaları ile cezalandırılırlar.

Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişi, iş ekipmanlarının teknik özelliklerinin gerektirdiği ilgili branşlardan ilgili oda mensubu mühendis, tekniker ve yüksek teknikerlerdir.

92

İş kazalarının hukuki sorumluluğu nelerdir?

İş kazaları sonucunda, ortaya çıkacak olguya göre; iki tür yaptırımı bulunmaktadır. Bunlar; cezai yaptırım ve hukuki yaptırımdır.

93

“Taksirli suç” nedir?

Taksirli suç; eyleminden doğacak sonucun önceden tahmin edilebilir, öngörülebilir olmasına karşın sonucun istenmemesi; ama gerekli önlemlerin alınmamış olmasıdır.

İş kazası sonucu yaralanma veya ölümden, sanıkların cezalandırılmasında;

- Olumsuz sonuca neden olan eylemin iradi olması
- Sonucun öngörülebilir olması
- Failin sonucu istememiş bulunması
- Eylem ile sonuç arasında illiyet bağı olması dikkate alınır.

94

Cezai yaptırımlar nelerdir?

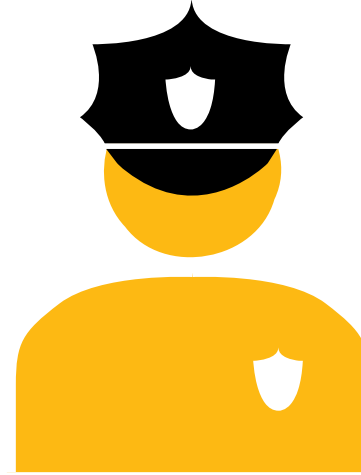
Cezai yaptırımlar ikiye ayrılır:

Ceza davası: Taksirle öldürme (2-6 ay hapis), taksirle yaralama (3 aydan 1 yıla kadar hapis/adli para cezası)

İş hukuku: İdari yaptırım (kapatma, durdurma, alıkoyma) / İdari para cezaları

95

Ceza davalarında hazırlık soruşturması nasıl hazırlanır?

Belediye hudutları içinde ise; ilgili polis karakolu, dışında ise; jandarma karakolu olay yerine acele elemanını gönderir ya da tanıkları çağırır.

Düzenlenen tutanak Cumhuriyet Savcılığı'na intikal ettirilir. Savcı, kaza yerine bir bilirkişi ile olay yerine gelir. Birlikte kanıtları toplarlar. Görgü tanıklarının ifadeleri alınır. Tutuklama kararına varırsa kararı ceza hâkiminden alır.

Savcı, yaptığı hazırlık soruşturmasında topladığı kanıtlara göre sanıkları belirler. Eğer topladığı kanıtlar sanıkların suçlu olduğuna yeterli değilse savcı dosyayı kapatır.

Toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporu ile kastının bulunmadığı; ancak iş güvenliği kurallarına aykırı davranışı, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılığı gibi nedenlerle kusurundan dolayı kazaya neden olduğu belirlenmişse; savcı bir ceza mahkemesinde kamu davası açar.

96

Hukuki yaptırımlar nelerdir?

- Maddi tazminat (iş göremezlik / destekten yoksun kalma)
- Manevi tazminat
- SGK (hak sahibine gelir - evlenme ve cenaze yardımı / rücu)

97

“Maddi tazminat” (iş göremezlik tazminatı) nedir?

Bu tazminat; kişinin uğramış olduğu gelir kaybı ve yıpranma sebebiyle ödenmesi gereken bir tazminattır. İş göremezlik tazminat hakkı, Borçlar Kanunu'nda yer alan “Mağdurun çalışma gücünü yitirmesinden ya da iktisadi geleceğinin sarsılmasından doğan zararın tazmin edilmesi gerekir,” hükmünden doğmaktadır. Amaç; işçinin çalışma gücünde meydana gelen eksilme nedeniyle uğradığı gelir kaybının giderilmesidir.

98

“Manevi tazminat” nedir? Etkileyen hususlar nelerdir?

Manevi tazminat kaza sonucunda, duyulan elem ve acı ruhsal dengenin bozulması, yaşama sevincinin azalması sebebiyle Borçlar Kanunu 56. maddesi gereğince verilen tazminattır.

Düzenlemede; “Hakim, bir kimsenin bedensel bütünlüğünün zedelenmesi durumunda, olayın özelliklerini göz önünde tutarak, zarar görene uygun bir miktar paranın manevi tazminat olarak ödenmesine karar verebilir. Ağır bedensel zarar veya ölüm halinde; zarar görenin veya ölenin yakınlarına da manevi tazminat olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebilir,” şeklinde açıklanmıştır.

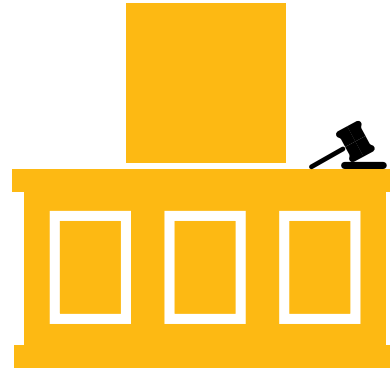
Tazminatı etkileyen hususlar:

- İşverenin kusurunun hafif veya ağır olması
- İşçinin işverenle birlikte kusuru olması

Eğer kusur işçide ya da birlikte kusurda, işçinin kusuru çok ağır, işverenin kusuru çok hafif ise; dava reddedilebilir.

99

“Rücu davası” nedir?

Rücu davası; kaza sonucunda SGK tarafından açılan bir dava biçimidir.

Kaza sonucunda, kazazedenin mağdur olmaması için; meydana gelen maddi kayıplar, öncelikle SGK tarafından karşılanmaktadır.

SGK tarafından yapılan bu masraflar bilahare, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 76. Maddesi gereğince olaydaki kusurları oranında İşverene, üçüncü şahıslara veya işçiye rücu edilmektedir.

Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği
Cumhuriyet Cad. Pegasus Evi No. 48
Zemin Kat C, Elmadağ, 34367 Taksim, İstanbul
T. 0212 282 5365 F. 0212 282 5393

www.gyoder.org.tr
info@gyoder.org.tr